

НРА «Рюрік» на основі публічних даних уповноважених НКЦПФР національних та визнаних НКЦПФР міжнародних рейтингових агентств, а також офіційних статистичних даних НБУ¹ визначило інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг (ІДКР) банківської системи України за підсумками III кварталу 2018 року.

У результаті розрахунків, здійснених відповідно до авторської методики НРА «Рюрік»², значення ІДКР банківської системи України у бальному вимірі належить проміжку **[19,80; 20,10]** та складає **20,03**. При переведенні в Національну рейтингову шкалу:

значення 19,80 відповідає рівню рейтингу uaA;

значення 20,03 – рівню рейтингу uaA;

значення 20,10 – рівню рейтингу uaA.

Таким чином, інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України знаходиться на рівні **uaA** інвестиційної категорії.

1. Інтерпретація значень ІДКР банківської системи України

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Найбільше (25,97% від загальної кількості) кредитних рейтингів, присвоєних українським банкам національними та міжнародними агентствами, відповідає значенню **23** балів. Отже, **модальне значення** довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України складає **23** балів, що відповідає кредитному рейтингу рівня **uaAA**.

¹ Починаючи з 01.04.2015 р. НБУ публікує дані фінансової звітності платоспроможних українських банків окремо від неплатоспроможних. При розрахунках ІДКР БСУ починаючи з II кв. 2015 р. використовувались дані лише за платоспроможними банками.

² http://www.rurik.com.ua/documents/research/ICR/ICR_method.pdf

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України не є абсолютною мірою кредитного ризику, а лише середньозваженою за розміром активів величиною довгострокових кредитних рейтингів банків, які формують дану систему.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України визначається за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери «иа» у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику країни та призначена для використання на внутрішньому фінансовому ринку України.

Інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг банківської системи України може бути змінений, призупинений чи відкликаний у випадку появи нової суттєвої інформації, недостатності необхідної інформації для оновлення рейтингу або з інших причин, які Агентство вважатиме достатніми для здійснення таких заходів.

Для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України НРА «Рюрік» використовує публічну інформацію та власні бази даних. НРА «Рюрік» особисто не проводить аудиту чи інших перевірок інформації і може, в разі потреби, покладатися на дані, що перебувають в публічному доступі. Рівень інтегрального довгострокового кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні Агентства.

В жодному разі визначений інтегральний довгостроковий кредитний рейтинг не є рекомендацією щодо будь-яких форм кредитування банків, які формують банківську систему України, чи купівлі або продажу їх цінних паперів. НРА «Рюрік» не виступає гарантом та не несе відповідальність за жодними борговими зобов'язаннями об'єкта рейтингування.

2. Фактори впливу

Підвищення рівня ІДКР БСУ в період з 01.10.2015 р. – 01.04.2016 р. відбулось за рахунок подальшого виведення з ринку великої кількості банків з українським капіталом та дій міжнародного агентства *Moody's*, яке в листопаді 2015 року підвищило кредитні рейтинги за національною шкалою Ощадбанку (до *иаССС* з *иаСС*), Промінвестбанку (до *иаССС* з *иаССС-*), Сбербанку (до *иаВ* з *иаВ-*), Райффайзен банку «Аваль» (до *иаВ* з *иаВ-*) та банку «Південний» (до *иаВ* з *иаССС-*). У II-III кварталі 2016 року суттєвих змін, які б спричинили зміну рівня інтегрального рейтингу, не відбулось.

У III кварталі 2017 року агентство *Moody's* підвищило кредитні рейтинги 4 українських банків за національною шкалою, що позитивно вплинуло на рівень інтегрального рейтингу.

Невисока кредитоспроможність України як учасника міжнародного ринку капіталу негативно відображається на суверенних рейтингах та, відповідно, кредитних рейтингах банків-резидентів. Крім того, враховуючи численні реструктуризації суверенних та корпоративних зовнішніх боргів, для українських банків зовнішнє фінансування (крім фондування з боку материнських структур) наразі є недоступним. У зв'язку з цим, вітчизняні банківські установи відмовляються від міжнародних рейтингів на користь співпраці з національними агентствами.

Протягом 2014 р. – III кв. 2018 рр. кількість кредитних рейтингів українських банків за національною шкалою, визначених міжнародними рейтинговими агентствами, зменшилась з 24 до 12. У цілому, за вказаний період кількість банків, які мають довгостроковий кредитний рейтинг позичальника, зменшилась зі 117 до 65 установ. Така динаміка обумовлена, в першу чергу, запровадженням тимчасової адміністрації до більше ніж 80 українських банків (з початку 2014 р.).

НРА «Рюрік» має істотні підстави вважати, що вибірка для визначення інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи є репрезентативною. НРА «Рюрік» вважає несуттєвим вплив на ІДКР банків, які не мають довгострокових кредитних рейтингів. Сукупний обсяг активів банків без довгострокового кредитного рейтингу позичальника складає близько 1%.

Протягом останніх років спостерігається незначне, проте стабільне збільшення частки активів банків, яким присвоєно довгостроковий кредитний рейтинг, що сприяє підвищенню точності оцінки інтегрального показника.

3. Загальний огляд кредитних рейтингів українських банків

На кінець III кварталу 2018 року банківська система України налічувала 81 платоспроможну установу, з яких 65 мали довгостроковий кредитний рейтинг позичальника (99% активів банківської системи).

Серед усіх кредитних рейтингів платоспроможних банків України 5 підтримуються на рівнях спекулятивної категорії, а 72 кредитні рейтинги (94% від загальної кількості) – на рівнях інвестиційної категорії.

Більшість кредитних рейтингів банків України підтримується на рівні uaA-, uaAA та uaAAA (9, 20 та 14 кредитних рейтингів відповідно).

За розподілом кредитних рейтингів чітко простежується закономірність, яка, на думку НРА «Рюрік» полягає в тому, що в Україні банки зацікавлені в отриманні кредитних рейтингів лише на рівнях інвестиційної категорії.

Установи, які не мають кредитного рейтингу, відмовляються від послуг рейтингування з декількох причин. Це може бути низький рівень фінансової прозорості банку, розуміння низького рівня власної надійності чи специфіка діяльності на ринку.

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» на регулярній основі відслідковує та аналізує поточний стан та тенденції розвитку вітчизняної банківської системи та ринку рейтингових послуг, що знаходить своє відображення у відповідних щоквартальних оглядах.

Підготовлено аналітичним департаментом НРА «Рюрік» на основі даних національних рейтингових агентств: РА «Експерт-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.expert-rating.com>), РА «IBI-Rating» (режим доступу: <http://www.ibi.com.ua/>), РА «Кредит-Рейтинг» (режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/>); міжнародних рейтингових агентств: «Fitch Ratings» (режим доступу: <http://www.fitchratings.ru/>), «Moody's» (режим доступу: <http://www.moody.com/>), «Standard & Poor's» (режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>), даних НБУ (режим доступу: <http://bank.gov.ua>), а також власних баз даних.

Відповідальний аналітик:

Провідний фінансовий аналітик, Ткаченко Микола Анатолійович, тел. (044) 383-04-76.

ДОДАТКИ

Додаток 1. Розрахунок інтегрального довгострокового кредитного рейтингу банківської системи України³

Назва Банку	Активи	поточний рейтинг	Вага	Бали	З урахуванням ваги
АТ КБ "ПРИВАТБАНК"	515 285 913	uaAA-	26,75%	22	5,88
АТ "ОЩАДБАНК"	299 414 918	uaB+	15,54%	12	1,87
АТ "Укресімбанк"	234 797 576	uaAA	12,19%	23	2,80
АБ "УКРГАЗБАНК"	94 628 544	uaAA-	4,91%	22	1,08
АТ "Райффайзен Банк Аваль"	84 580 832	uaBBB-	4,39%	16	0,70
АТ "СБЕРБАНК"	68 994 066	uaB	3,58%	11	0,39
АТ "АЛЬФА-БАНК"	66 592 512	uaAA	3,46%	23	0,80
ПАТ "ПУМБ"	61 470 568	uaAA+	3,19%	24	0,77
АТ "УкрСиббанк"	56 673 239	uaAAA	2,94%	26	0,76
ПАТ "Промінвестбанк"	54 203 875	uaB	2,81%	11	0,31
АТ "УКРСОЦБАНК"	49 216 241	uaAAA	2,55%	26	0,66
АТ "ОТП БАНК"	39 094 457	uaAA	2,03%	23	0,47
ПАТ "КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК"	37 686 819	uaAAA	1,96%	26	0,51
Акціонерний банк "Південний"	26 931 345	uaB+	1,40%	12	0,17
АТ "ВТБ БАНК"	26 030 336	uaAA	1,35%	23	0,31
АТ "СІТІБАНК"	22 895 859	uaAAA	1,19%	26	0,31
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	21 089 120	uaAAA	1,09%	26	0,28
ПАТ "КРЕДОБАНК"	17 319 226	uaAAA	0,90%	26	0,23
АТ "ТАСКОМБАНК"	17 063 289	uaAAA	0,89%	26	0,23
АТ "БАНК КРЕДИТ ДНІПРО"	11 914 642	uaA-	0,62%	19	0,12
ПАТ "ІНГ Банк Україна"	11 702 808	uaAAA	0,61%	26	0,16
ПАТ "МЕГАБАНК", Харків	10 433 570	uaAA	0,54%	23	0,12
ПАТ "БАНК ВОСТОК"	9 342 618	uaAA-	0,48%	22	0,11
ПАТ "УНІВЕРСАЛ БАНК"	9 101 630	uaAA	0,47%	23	0,11
АТ "МІБ"	8 599 574	uaBBB+	0,45%	18	0,08
АТ "Ідея Банк"	5 341 440	uaAA-	0,28%	22	0,06
ПАТ "МТБ БАНК"	5 022 975	uaA	0,26%	20	0,05
АКБ "ІНДУСТРІАЛБАНК"	4 982 407	uaAA-	0,26%	22	0,06
АТ "ПРАВЕКС БАНК"	4 657 654	uaAA+	0,24%	24	0,06
БАНК ІНВЕСТ. ТА ЗАОЩАДЖЕНЬ	4 523 701	uaAA	0,23%	23	0,05
ПАТ "Дойче Банк ДБУ"	3 002 832	uaAAA	0,16%	26	0,04
ПАТ "КБ "ГЛОБУС"	2 738 404	uaAA	0,14%	23	0,03
АТ "ПІРЕУС БАНК МКБ"	2 704 524	uaAA-	0,14%	22	0,03
АБ "КЛІРИНГОВИЙ ДІМ"	2 520 021	uaA-	0,13%	19	0,02
ПАТ "Віс Банк"	2 386 173	uaA+	0,12%	21	0,03
АТ АКБ "АРКАДА"	2 365 794	uaBBB-	0,12%	16	0,02
АТ "БАНК АЛЪЯНС"	2 237 612	uaAA	0,12%	23	0,03
АТ "Місто Банк"	2 209 114	uaBB	0,11%	14	0,02
ПАТ АКБ "Львів"	2 089 056	uaA-	0,11%	19	0,02
ПАТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	1 708 128	uaAA+	0,09%	24	0,02
АТ "БАНК АВАНГАРД"	1 700 119	uaAAA	0,09%	26	0,02
ПуАТ "КБ "АКОРДБАНК"	1 612 530	uaAA	0,08%	23	0,02
ПАТ "АБ "РАДАБАНК"	1 565 792	uaAA	0,08%	23	0,02
АТ "КРИСТАЛБАНК"	1 556 139	uaA	0,08%	20	0,02
АТ "МОТОР-БАНК"	1 454 020	uaAA	0,08%	23	0,02
"ПЕРШИЙ ІНВЕСТИЦІЙНИЙ БАНК"	1 313 995	uaBBB+	0,07%	18	0,01
АТ "ЮНЕКС БАНК" м. Київ	1 120 880	uaBBB	0,06%	17	0,01
АТ "УКРБУДІНВЕСТБАНК"	974 781	uaBBB	0,05%	17	0,01
ПАТ "БАНК 3/4"	974 418	uaA-	0,05%	19	0,01
ПАТ "РВС БАНК"	963 981	uaAA	0,05%	23	0,01
АТ "БАНК СІЧ"	953 981	uaA-	0,05%	19	0,01
АТ "АСВІО БАНК"	911 312	uaAA	0,05%	23	0,01
АТ "АКБ "КОНКОРД"	878 085	uaA-	0,05%	19	0,01
ПАТ"БАНК "УКРАЇН.КАПІТАЛ"	866 072	uaA+	0,04%	21	0,01
АТ "КІБ"	859 647	uaAA	0,04%	23	0,01
АТ "АЙБОКС БАНК"	819 700	uaA	0,04%	20	0,01
ПАТ "АП БАНК"	736 574	uaAA	0,04%	23	0,01
Полікомбанк	706 275	uaA-	0,04%	19	0,01
ПАТ "КБ "ЗЕМЕЛЬНИЙ КАПІТАЛ"	632 479	uaA-	0,03%	19	0,01
АТ "БТА Банк"	621 900	uaA	0,03%	20	0,01
ПАТ "ОКСІ БАНК"	580 608	uaBBB	0,03%	17	0,01
АТ "АЛЬТБАНК"	488 343	uaAA-	0,03%	22	0,01
ПАТ КБ "Центр"	301 376	uaA	0,02%	20	0,00
АТ "АЛЬПАРІ БАНК"	259 307	uaBBB+	0,01%	18	0,00
СУМА	1 926 405 731		100,00%		20,03

³ Джерело: офіційні веб-сайти уповноважених національних та визнаних міжнародних рейтингових агентств. Розрахунки: НРА «Рюрік»